

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HIRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

Költemények feliratai:
Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Évesre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 15 krajcár.
Költemények csopán a kiadóhivatalnál lehet B.-Gyarmaton.

Hirdetések díja:
Öt hasábos petitaor 5 kr. Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilttár garmond ora 20 kr. — Nagyobb és többesüri hirdetések
jutányosan értékeltek.

A lap szellemi részére s a nyilttárre vonatkozó minden
közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Költemények, feliratok, s hirdetések
a kiadóhivatalnál.

Szent István ünnepe.

883. éve annak, hogy Szent István megalapította a magyar királyságot és átplántálta hazánkba a keresztény vallást. Ővé az érdem, hogy Magyarország fennállásának néhány év múlva immár az ezredik évét fogja ünnepelni.

Az ő nagy munkájának elismerése és tisztelése mindjárt halála után nyilvánult. Illó, hogy ezen elismerés és tisztelet örökre fennmaradjon Magyarország népei között.

A tisztelet első nyilvánulása abban nyert kifejezést, hogy Szt. László király dicső uralkodása alatt az első koronázott apostoli király 1083. augusztus 20-án országgra szóló fényes ünnepnappal szentté avatott. Alig mult még akkor félszázada annak, hogy a nagy király negyvenegy évi dicsőséges uralkodása után sirba szállott. (A nemzet a nagy királyt korán elhunyt fia, Imre herceg mellé temette Székesfehérvárra.)

A pápai követ épen 800 év előtt hozta meg Magyarországra az örömhírt, hogy hazánk első királyát VII. Gergely a püspökökből és apátokból álló nagy számú gyűlékezett előtt Gellért eszaki püspökökkel s Imre herceggel a szentek sorába iktatta. Hogy híven visszaemlékezzünk a történeti eseményekre, azt is feljegyezzük, hogy Szent László király három napi böjtöt rendelt el országsherte, mielőtt a nagy király koporsóját megnyitatta volna. Akkor azután megtörtént a holttest köztiszteletre kitétele s a nemzet első nagy királyra ravatalához zarándokolt, hogy olpanaszolja, mennyi szenvedés sujtotta azóta, hogy behunya gondos szemét. A legendákról, melyeket a magyar nép ajkára vett, egész könyvet lehet írni. A dicsőítő himnuszokat és

költeményeket, melyek a nagy király emléket halhatatlansítják, országsherte önekelte a nép, s egyik legrégibb versetörödekünk is „a dicsőséges szent jobb kézről” szól. Ezen dicsőséges kezét, mely annyi áldásos munkát végzett, megtartotta a kegyelet.

Mert mit köszönhet Magyarország Szent István királynak? Azt, hogy a magyar nép európai létének alapját Szent István vetette meg. István király belátta, hogy Magyarország csak az európai művelődés fölvétele által tarthatja meg helyét a fennálló európai nemzetek között, s apostoli nagy műve keresztülviteléhez látott. Fölvette a nemzetet a keresztény vallást, alkotmányt adott neki, s az európai civilizáció fölvétele által életrevalóságot tudta bizonyítani a szomszéd nemzetek előtt. Az európai civilizáció s a magyar nép hivatászerű benső ösztöne a harcias szellemet korlátozta, s a helyett a szelidebb erkölcsök, a cultura iránti vágy, s a munka emelkedtek érvényre.

Mert mi lett volna Magyarországból, ha a vezérek korában kifejtett harcias szellem el nem enyészett? Az ellenséges szomszédok csak a pillanatot lesték, hogy reánk üssenek, s véget vessenek a vérrel szerzett országnak, oly véget, melyet a nagy hunbirodalom ért.

De a magyarok felett a gondviselés örökös, és a gondviselés megajándékozta a magyarokat Sz. Istvánnal, aki felfogta a magyar nép életrevalóságát, phisikai és szellemi képességeit, aki érezte azt, hogy a magyar nép csak úgy tarthatja fenn ezt a vérral szerzett szép országot, ha az európai civilizációt felveszi. Ily gondolatokkal fogott hozzá Szent István a szervezés, az alkotás nagy és áldásos munkájához.

E nagy munka az, mely előtt imádattal kell meghajolnunk, ez az, melyért áldani kell minden magyar kebelnek a dicsőséges szent jobb kezét.

Az ország alkotás nagy munkájának megünneplése kérdés tárgyát nem képezheti, mert a megalkotott állam jótétoményeiben faj- és vallás-különbség nélkül egyaránt osztozunk mindnyájan. Foleközeti szűköklőség az, mely ily kegyeletcs és hazafias dologból kérdést csinál.

Sz. István első magyar király emlékének ünnepe, ünnepe legyen az egész Magyarországnak, faj- és vallás-különbség nélkül. Ez legyen azon ünnep, melyen alkalom nyílik arra, hogy Magyarország népei a magyar állameszmét, Magyarország szótvalasztatlan-ságát és megosztatlan-ságát egy szívvel és egy lélekkel ünnepeljék.

Felebaráti tanács a b.-gyarmati zsidóságnak.

Kr. usz Mihály alrabbi meghalt. Orthodox pap, de áldott jó ember volt, akinek jó szíve sokszor szembe szállt a vallásos előítéletekkel és nyílt esze nem engedte teljesen elzártosni a világosság elől. Nyugodjék békével a derék aggasztán: de a hitközségnek magáról kötelessége oly egyént választani az elhunyt helyébe, a ki a haladó korhoz alkalmazkodni képes, és átmenetet fog képezni azon szebb jövő felé, melyet a zsidó egyháznak utól kell érniük, ha a kereszténységgel jó egyetértésben kívánnak élni, és vallásukat ködvessé s tisztelttá oh-ják tenni a más vallásnak előtt is.

Mózes az emberiség egyik legnagyobb, legtisztelteméltóbb alakja, a ki az egy istenség hitének megalapítása és magasabb erkölcs tanával örök hála kötelezte az emberiséget. Mózes vallása szülőanyja a kereszténységnek, a mely nem más, mint reformja a

TÁRGYA.

A tündér bosszuja.

(Kép a lovagkorból)

Irtó. Cs. lomjai.

(Vége.)

V.

A pálya pusztá már, zaját csend váltja fel,
A győzelem helyén komor gyász ünnepel,
A kedves vériben, s a győztes mór lovag
A mátká gyűrűvel villámként elrobbant.

Mint tört virág a bölgy; de még jobban levert
Adorján őz vitéz, s ajkán ily eskü kelt:
„Ugy áldjon engemet atyáim istene,
A mint nagy eskümet betöltöm, mely imo:

Egyetlen gyermekem férjen az legyen,
Ki a gyűrűvel itt e várbán megjelen;
Menjen keresse fel, a meddig a világ,
Aztán jegyezze el örökre bültét.”

VI.

Hol Andalusia virányos partjait
Két tenger mossa, mór király uralkodik;
De őz Abdul szíve aggó, vigasztalan,
Ki lesz utódul, ha ő temetve van,

Mert a dicső vitéz, győzelmes sok csatán,
Kit, egyetlen sarját, király s nép trónra szán,
Csak búsul és eped, s délből virágiból
Niucs egy sem, kit szíve óhajt menyasszonynál.

Kéblében titkon egy távolhon szépe él,
Gyűrűje nála, mint lovag küzdelmi bér,
S ennek jogán ővé a bájos ara...
Hajh, izlamoak kereszt a választófal!

VII.

Járatlan útakon, ezer veszély között
Iláborgó tengeren, vadon sziklák fölött
Egy szívvel siet három magyar lovag,
S végpontul immár hős mórak bonába hat.

Vágyuknak tárgya egy: a gyűrű birtoka
Melyet mór herceg a küzdteiről elhoza,
Ezt visszazszerezni s elnyerni szűz lánát
Áldozni o díjért kész mindhárom magát.

S im itt az alkalom, a mór uralkodó
Megnyitja csarnokait, versenyre felhívó,
Nem karddal vinni most, nem éltet oltatni el,
De nyerni koszorút lantnak zöngelmivel.

S őz Abdul szól inígy: ti délcseg bajaokot,
Kiket oly messziről hoz erre sorsotok,
Legyen az elsőség a dalversenybe most
Tiétek, halljuk a híres magyar kobozt.

S kiáll a három hős lovente; napkelet
Nem szült még egyben ily három szép gyermeket,
És Eudre lantjáról a mint zeng bong a hár,
Őz Abdul szíve mind magas lángokra gyúl.

Mert harcot zeng a lant, s dicsőség csámorát,
Vérátlatott mezőn viharod bős csatát,
Egymásra gyilkolón törő vídéseket,
S győzelmet, mely a hont vesztől menti meg.

Nyomába László jó, s lágy kobrán édesen
Zendül a dal, midőn az ifjú érzelem
A lánka bájtól gyönyörben olvadoz
S két szív a boldogság átvétől áradoz.

S az ifjak és aggok, vitézlő daliák
Köhlét magas gyönyör varázsa hatja át,
A fejdelemnek őz pillán könny ragyog:
„Oh szép kor, mely neki ily élvezet adott!”

Majd Béla dall' regét, komolyt és egyszerűt,
Egy ifju herceget, bábjos színgyárt,
Kesergő őz királyt, busongó nemzetet,
Mert a királyi egy bűvés szépért eped,

Kit nem szült mór anya, ki messze idegen
Hazának gyermeke, tul bércezen, tengeren,
A győztesnek jogán ővé a szép ara,
„Hajh izlamoak kereszt a választó-fala!”

mosaizmusnak. A tíz parancsolat is Mózesről van és az ő testamentum közös kútforrása Mózes és a kereszténység vallásának.

Mózes hogy az egyiptomi szolgaságban elszűllött mélyen súlydi zsidóságot gyökeresen átalakíthassa, negyven évig zárándokoltatta azt a pusztán, hogy az újabb nemzedéket saját szellemében fölnevelhesse, a régi elítélő és öregek halálát pedig bevárhassa.

Hogy az erkölcsben megromlott rabzsolga népet emberi méltósága tudatára ébreszse: egész lelkesedéssel hirdette, hogy a zsidó az Istennek választott népe és különb minden más emberfajnál. Innét van az orthodox zsidóban a fajkeveltség, melyet magában érez, a há módját ejubeti, érezteti másokkal is.

Hogy a nagy reformátor magasabb céljait utolérhesse: el kellett zárnia a zsidóságot minden idegen befolyástól; meg kellett tiltania minden érintkezést a szomszédos bálványimádó népekkel. Ebből származik a betűbűz ragaszkodó orthodox zsidónak azon elszigeteltsége, melyből fogva a keresztényekkel sem együtt élkezni, sem velük összeházasodni nem akar, tisztálattalannak tartván mindenkit magához képest.

Csak hogy Mózes ezen intézkedései nem képezik a vallás alapszabályait. Csak ideiglenesen valának azok szükségesek, míg magának saját szellemében egy új nemzedéket nevelt, a melylyel nagy céljait végrehajlhatta. Midőn a zsidó nép nemzetté alakult, elfoglalta Kánaánt és Mózes vallása mély gyökereket vert úgy, hogy többszörnyalta a bálványimádó népek vallásait: annak többé semmi mesterséges oltalomra nem volt szüksége, mert a mosaizmus hódító és tenyészködő hatalommá vált.

Minden dolog, s így a tudomány és vallás is alá van vetve a haladás, a tökéletesedés és így az örökös változás törvényének: így keletkezett a zsidó vallásból a kereszténység. Krisztus a keresztény vallás megalkotója, és Pál apostol, a kimagasló szellem, a keresztény vallás leghuzgóbb terjesztője, lerontották a felekezetiességet, a zsidó elszigeteltség korlátait, és egyetemes, az egész emberiséget szin és fajtkülönbség nélkül felölelő tanokkal léptek a világ elé. A kereszténység tanai szerint, minden ember lelke, szelleme, egy szikra egy parány magából az Istenségből: és így szellemünk közös, és isteni eredeténél fogva az összes emberiség testvére egymásnak. Ezen szép tanok képezik alapját a jogegyenlőségnek.

Azonban nem kell binni, hogy a mosaizmus a ókori felekezetiessé jelleget maiglan megtartotta volna. Néhaj Schwab Leo, a hírneves pesti rabbi, az iskolából kilépett zsidó ifjúság számára 1846-ban írt rövid hittanában, egy Pál apostol magyarázatára emelkedik, midőn lelkünknek faja a vallás különbség nélkül közös isteni eredetét és az összes emberiség testvériségét hirdeti.

Ha Mózes vallása nem zárkozik el a haladás örök törvényei elől, és ha annak kivétel nélkül képzett papja is, mely a Schwab Leók szellemében fogja hirdetni az új ígét: akkor a mosaizmus egy színvonalon lesz a keresztény unitári-

us vallással, szeretve és tisztelve a mi volt keresztény világ által.

Csak hogy fájdalom, nem ily mosaizmusal találkoztunk a gyakorlati életben. A neolog zsidóknak az orthodox vádaskodása ellenében. 1870-ben, az országgyűlés elé terjesztett védiratából tudjuk, hogy a zsidó hittan forrásai: Mózes írott törvényei vagyis az ő testamentum, és a tudós rabbik műveiben, vagyis a talmudban följegyzett hagyományok, tradíciók. Ezen hagyományok a Schulchar-Aruch műben vannak rendszerbe foglalva. A karaiták kizárólag csak Mózes törvényeit ismerik el kötelezőeknek, és a talmudot a hittan forrásának nem tartják, s ezért ki is léptek a többi zsidóság kötelezőiből. E szerint a mosaizmus leg tisztább követői a karaiták, a kik ott élnek az orosz birodalomban és bizonyosan vallásukra nézve köztisztelőt tárgyai, míg a többi zsidók a mosaico rabbinicus tan követőinek nevezik magukat.

Szívesen hiszem, hogy a neológok a haladó párt, a főszínt az ő testamentumra, a szentírásra fekteti; és kell is, hogy a mosaizmust a Jehova által alapított a Mózes által kijelentett vallásnak ismerjék el, mert a nélkül a Mózes hitének nincs alapja. A rabbik tanításait mint emberi művet tartják ugyan tisztelőben: de a talmud nem lehet a hittannak a szentírással egyenlő érvényű forrása. A neológokkal szemben az orthodoxok, főleg a rabbik oktatásaira, a talmudra támaszkodnak. Az orthodox zsidónál a rabbi tekintély isteni tekintély. Pedig az emberiség történelme tanúsítja, hogy a papi hatalom minden időben vést hozott az emberiségre, és veszélyesebb a világi hatalomnál; mert a hívek lelkét, szellemét veri béklyókba, és tartja butaságban, vakbuzgóságban és sötét babonában, a miből igen nehéz a menekülés; mert a hierarchia összekötöttségbe hozza magát az Istenséggel, és magának isteni tekintélyt tulajdonít; és irtózik az igazi kereszténység azon tanától, hogy kiki a maga papja, és minden ember kebele a szentlélek temploma; mert mindenki saját lelkiismeretében közvetlenül közelkedhet az ő istenéhez.

Miként az 1868-9 ik év történetéből tudjuk, az egyetemes zsidó congressus egyetemes megállapodásokra nem jutott, mert az orthodoxok kioroszakolták a kormánytól és törvényhozástól, hogy külön szervezethessenek, és zugképezdőket tarthassanak, hol a világosságtól elzárkózottan, titkoszervezésbe burkolva, jövőre is a bocherekből újonczozhassák saját papjait; míg a neológok föláflították a nyilvános papi képezdőt, a melyben a kor haladó szellemével találkoztunk. Istentelen gondolat volt megengedni, hogy Mózes egységes és fölözthetetlen vallása kétféle szakíttassék; mert most a felvilágosodott zsidók naponta szaporodó száma nem balthat evangéliumi kovásként a sötétségben tévelygő s a rabbik járejalagára fűzött orthodoxokra.

Igen szomorú állapot ez a közös házra nézve; mert a vallásoknak versenyt kell tartani a haladó tudománnyal és szépművészetekkel. A mely vallás elmarad a kortól: annak mint mumiának a lomtárba

kell kerülnie; mert kísértetként nem járhat az élő lények közt.

Ime a tiszta-eszlári szomorú események is az orthodoxia következményei. A mely hitközségnek vallásos szertartásai megegyeznek, hogy a koremaszások a templomban egyezkedjenek ki a fölött, hogy egymást ne rontassák, hanem egyforma magas árakon mérjék a spiritus pálinkát a népnek, miként az Eszláron Eszter eltűnése éjjelen a zsinagógában történt; a mely vallás templomában soba sem hallanak a hívek papjaiktól lélekemelő vallás erkölcsi oktatásokat, mert azok arra képtelenek, a helyett azonban papi kötelességüknek egyedül az ünnepek szigorú megtartását s az üres ceremóniák gyakorlását tartják: az ily vallás iránt nem érezhet a kereszténység tisztelőt és bizalmat. Az orthodoxok mai vallásos gyakorlata, kigunyolása a nemes mosaizmusnak; mert Friedmann védő fejtegetései szerint, Mózes vallása megengedi a híveknek a törvények szabad magyarázatát, a mi egyértelmű a szabad vizsgálódással. E szerint a mosaizmus éppen ellentét a merev orthodoxiának, mely ma is évezredek álmaiból alussza, és halálos ellensége a haladásnak s a világosságnak, a szabad vizsgálódásnak. Mindezen súlyos bajokon csak a méltóság színvonalán álló papok és tanítói kar segít.

Az alrabbi választás alkalmából el kellett mind ezeket mondani, hogy a b. gyarmati zsidóság mévelt osztályai belássák, mily életkérdés a zsidóságra nézve a reform, és mily veszedelem a tudatlanság, a így vállaltva használják föl minden befolyásukat, hogy a választás a mai korhoz méltó férfura essék.

Bodnár István.

A selmeczbányai tűzoltó-egyesület 10 éves jubileuma.

Folyó hó 13 án Selmeczbánya, kedves hazánk bányavárosának öme kiemelkedő gyöngye fényárban uszott, mert egy tekintélyes testület, a kitűnően szervezett tűzoltó-egyesület tartotta 10 éves fennállásának jubileumát.

S méltán, mert ezen egyesület nem merev, csak a tűz oltására hivatott testület, hanem egy oly intézmény, hol a város előkelősége a korlátoltabb viszonyok között élő elemmel vegyítve, egyetértőleg a művelődés, a haladás, a társadalmi együttérzés csarnokává vált. Innét fejthető meg tehát, hogy Selmecz oly rohamosan halad, magyarul érez, magyarul gondolkodik és cselekszik, mert ily tekintélyes erőnek, a milyen ezen testület, ki volna képes ellentálni?

Az ünnepélyt megelőző napon a jött vidéki egyesületek képviselői a legszívesebben fogadtattak, este pedig a „Felső major” című vendéglőben ismerkedési estélyre gyűltek össze, hol a legtekintélyesebb elemek is megjelenve, ismét kiűnt, hogy ezen 350 tagból álló egyesületet nem a merev szabályok, hanem egy felsőbb szellemi erő tartja össze, mely minden egyes tagot lelkesít, a magasabb köröktől kezdve épny mint alulról, a bizalom, a tisztelőt és szeretet érzete.

S a bűvös vonzerőt, mely fogva tartja őt,
A gyűrű rejti mit újján hord, s mely előt
Halvány a mór mezők viránya s éktelen,
A sebbet szív miként a sir örömtelen.

Elhallgat a koboz, s szól mostan a király:
„Lovag, ki harczokat zengvén új fényt adál
Győzelmes fegyverim dicső emlékeinek,
Legyen jutalmadul a legjobb kard tied”.

„Te ifjú a ki szép ábrándjaim honát
Üdületül s szív elé varázsolád
Bírd országomban a legszebb bölgyet díjál
S ha feltaláltad őt, élj vele boldogul”.

„S te dalok, a ki hűs szívem mély bánatát
Regéddel mint nap a ködöt szétoszlatád,
Vedd a bűvös gyűrűt, keresd fel párodát,
S nyerjed babér gyanánt keblén jutalmadat”.

VIII.

A három ifjú ment; győzelmes mindenik;
S már itt van a határ, a vágyott szép hon itt;
Hol lágyan és vadul lejt s zúg az ősz Duna,
A hold ezüst sugárt fűdet hullámiba

De a babéroktól üdített homlokon
Sötét bű árnya kél, s a két idősebb rokon
Szívbe féltékeny irigység ördöge
Támad, s a mit gondol, kivinni kész keze.

Ott hol az óriás folyamnak legvadabb
Sodrásban éktelen zúgással forr a hab,
Megállnak; egy csapás orvól; s egy másodík,
S levente Béla már díjrol nem álmodik.

Alóltan tekszik a zietlen part felett,
A gyűrű két kain testvér zsákmánya lett,
S hogy biztosítottabb legyen a rút merény
Temetve Béla a morajló ár ölén.

Sötét éj leple száll a földre ezalatt
Sötét és néma mint a gyilkos büntudat;
Ők mennek szótlanul, míg fenn a bérczetőn
Adorján vára mind közelb láttérbe jön.

Itten megállanak: „Testvér, védjed magad,
Szól Eudre, a bűvös gyűrű azé marad,
A kit kettőnk közül jó sorsa megkímél”,
S dühös munkára kel halálos két acél.

Dübörg a föld, a mén vadul horkan s dobog,
Táposva serkedő vértől piros nyomot;
Testvérek véritől, miglen leomlanak.
Adorjánvár alatt vonaglik két alak.

Mindkettő érzi hogy végső órája itt,
„Öcsém, nyujtsd jobboldat, én meghalok; te vidd
Itához a gyűrűt, legyen menyasszonyod”.
Alig végző s a két testvér együtt halott.

Kiűnt a napeugár, fényes tekintetén
Fölébred harmatos ágyából a növény,
A természet vidám pompában ünnepel,
Csak egy pont, a mitől iszonynyal fordul el.

E pont a két íker; sebekből éktelen
Testük tehetetlen röncs; merő, lélektelen.
Riadtan áll meg, és nyertve fut tova
Véres gardájától az árva paripa.

Ki az, ki mint az árny, vánszorogva erre tart,
Miként ha tulvilág küldöttje volna; rajt
Vistól átnedvesült öltöny s nemes fején
Nyitott seb; még csoda hogy bár vánszorogva mén.

Gyilkos csapás ütö a tátongó sebet,
Jó Béla ez te vagy; gyűrűdet keresed.
Ez a te öltönyöd, miről hűs nedv csorog,
Mélyről került elő, hol a hab úgy forog.

A hablény, agg Duna tündére, bár gonosz
Játékot úz veled, kimentni nem haboz;
Mert végső célja még ádász boszúra vár,
S e cél: egy életért kettős kínos halál.

És Béla megy törött testtel; bajh lelke még
A test fájdalomnál emésztőbb kintul ég,
Újján vértől nedvs a pázsit szőnyege,
Két testvér ott hever pirosuló vérbe’.

Elzúgott a vihar, mely dúlá keblüket,
Kibűnyt a szem tüze s vak éjnek ad helyet,
A néma ajkakon nincs szonvedély szava,
Békében szunyjad a dal és kard két fia.

Köröztök tört gerely, szúrt pajzs, csorba kard,
Méneik patkóitól legázolt pusztá part,
S a szív szebb vágyinak tolmácsa: a koboz,
Ez is széttörve, ez szintén csak gyász fokoz.

S levente Béla mély keservben mint szobor
Meggáll; szemében a bánat könnyje forr,
„Gyilkot ragadtatok, testvérek, ellenem,
De megbűnhödtetek; illő felejtésem;

Minek kivívásában az oroszlandész Bernhard egy-
sületi elnököt, Marcsiko Gyula főparancsnokot
és Huber József gyakorló mestert illeti.

13-án reggel 6 órakor a legnagyobb pontosság
és szakavatottsággal díszgyakorlat tartatott, melyet
jelenlétével Péchy min. osztálytanácsos ur is szeren-
cséltetett, s ezután az ünnepély minden mozzanatánál
jelen volt. — A díszgyakorlat után nagygyűlés, ezután
fényes ebéd s kirándulás a Rovnára rendeztetett, hol
a táncvigalomban rész vett a város színe-java. A vi-
galmat különösen emelők a gyönyörűen díszített tánc-
hely, közben-köztben a vendég egyesületek illetőségi
csimerével tarkítva.

14-én a bányák és az országos hírű kalvária
megtekintésével ismét kirándulás a sziklenői fűrdőbe,
végre apostolok oszlása.

Az ünnepélyre megjelent b. gyarmati, lévai és
kőröcsi tűzoltó-egyesületek képviselői mint vendégek,
az ünnepélyről örökre maradandó édes emléket vittünk
el kebleinkben, mert a selmeczi fogadtatás, a legelőbb-
kelő családoknál való elszállásolás, de főleg a párat-
lan gondozás és vendéglátás a sző szoros magyar ér-
telmében véve nem egy napra, hónap vagy évre szóló
benyomást keltenek, hanem oly édes emléket fognak
képezni, melyet az idők vihára, a jó vagy balsors sem
lesz képes soha feledésbe meríteni.

Az ezeregyjé meséje testesült meg itt, melynek
édes és való álmát a merov élethivatás, a köznap-
élet csak lassan képes eloszlatni s csak lassan fogja
az emlékek, de örökre maradandó emlékek sorába
sorozni.

Egyesült akarattal, egy szív és lélekkel kívánjuk
tehát, hogy a selmeczbányai tűzoltó egyesület, mely
annyira méltó a kegyekre, mit városra reá halmoz s
viszont, hogy évről évre gyarapova, az emberiség ja-
vára, a cultura terjesztésére, sokáig éljen!

A b. gyarmati önk. tűzoltó-egylet képviselői.

A nógrádmegyei Nemzeti-Intézet alap- szabályai.

(Folytatás)

10. §. Ügyvezetés.

Az egylet ügyeit vezeti:

a) a közgyűlés,
b) a választmány, mely áll elnök, alelnök, jegyző,
pénztárnok, ügyész, s 12 választmányi tagból, kik
títkos szavazás útján évenként két-évre választatnak.

A legelső alkalomból megválasztottak közül az
első év leteltével sorshúzás útján a választottak fele
kilép, jövőre minden év leteltével azok lépnek ki,
akik a szabályozott évet már betöltötték.

A kilépett tagok újból választhatóak.

Az elnök, alelnök, jegyző, pénztárnok és ügyész
két évre választatnak.

11. §. Közgyűlés.

Rendes közgyűlés évenként az év első felében
tartandó.

A választmány határozata, vagy tíz tagnak írás-
ban benyújtott indokolt kívánata folytán rendkívüli
közgyűlés egybehívandó.

A közgyűlés legalább 15 nappal előbb a tanács-
kozási tárgyat magában foglaló meghívással a megye-
beli lapokban eszközendő közhírről tétellel történik.

Érvényes határozat hozatalára legalább húsz tag
jelenléte szükséges — a feloszlás esetének kivételével

— és minden tárgyban viszonylagos többség.
Ha első alkalomból a meghívántató tagok meg-
nem jelennek, 8 nap alatt újabb közgyűlés egybe-
hívandó s a gyűlés 30 nap alatt megtartandó, mely
a jelenlévő tagok számára való tekintet nélkül hatá-
rozatképes.

12. §. A közgyűlés tárgyai.

a) A választmány évi jelentése.
b) Az évi számadás és költségirányzat meg-
állapítása és a számadások helyesbítése vagy nehe-
ményítése és abból kifolyólag a választmány és pénz-
tárnok felmentése, esetleg torbelése.

c) Az egylet vagyona kezelésmódjának megál-
lapítása.

d) A választmány megválasztása.

e) Tagságdíj megállapítása.

f) Tiszteletbeli tagok megválasztása. (7. §.)

g) Az egylet érdekli oly különálló indítványok
tárgyalása, a melyek legalább 3 nappal a közgyűlés
előtt a választmányonál, illetve elnökénél írásban be-
jelentettek.

h) A választmány határozatai ellen írásban be-
adott felebbesédek és panaszok elintézése.

i) Az alapszabályok módosítása.

k) A nemzeti intézményt és magyar nyelv ter-
jesztését érdeklőleg esetleg megalakulandó országos
Nemzeti Intézet felkarolása.

l) Az egylet feloszlása és vagyona felett való
rendelkezés.

m) A segélyezendő egyleteknek meghatározása.

A közgyűlésről jegyzőkönyv vezetendő, melyet
az elnök, a jegyző és a közgyűlés által kiküldött két
tag hiúsallit.

13. §. A választmány.

A választmány határozatai általános szótöbbség-
gel hozatnak s érvényességükre az elnökön kívül leg-
alább négy az ülésben tényleg együtt lévő tiszviselő-
lékkel egyenszámú választmányi tagnak jelenléte
szükséges.

Személyes kérdésben a szavazás titkos.

14. §. A választmány hatásköre.

A választmány a közgyűlés tárgyait előkészíti,
az egyletnek minden egyenesen abhoz utasított, vagy
a közgyűlésnek fenn nem tartott ügyben az alap- és
házaszabályok, valamint a közgyűlés határozatai értol-
mében felelősség terhe alatt határoz. Az egylet vagy-
nát kezeli, az egyleti tiszviselők kezelését ellenőrzi,
azok elhalálozása esetén helyettes iránt ideiglenesen
intézkedik, fizetéseket utalványoz, az egylet szabályai
megtartása felett őrködik, működéséről a közgyűlés-
nek számot ad és annak ugy a lefolyt év számtételét,
mint a következő év költség előirányzatát előterjeszti.

Az előirányzat korlátai között a segélyt eszközli.

A házaszabályokat megállapítja és foganatosítá-
sáról gondoskodik, valamint a 2 § ban érintett kizá-
rás és önkényes kilépés eseteiben határoz; ezen ha-
tározatok 15 nap alatt a közgyűléshez felbontozhatók.

A választmány üléséről, melyet az elnök, jegyző
és egy jelenlévő választmányi tag hitelcsit, jegyzőkönyv
vezetettik.

(Folytatás következik.)

Hírek.

Ő felsége I-ó Ferencz József Magyarországi al-
kotmányos királyának születésnapját B. Gyarmaton is
megünnepelelték a róm. kath. templomban. Az isteni
tisztelőt, melyet Pollák István helybeli káplán
végzett, részvett a megyei tisztikar élén az alispánnal,
a törvényszék egyes tagjai Frideczky törvényszéki el-
nök élén, s az összes hivatalok valamint az 52 dik
záslóalj tisztikara.

Személyi hírek. Gr. Gyurky Ábrahám főispán f.
hó 15-én este 7 órakor érkezett a megye székvárosába
B. Gyermatra, hol f. hó 16-án a közlg. bizottsági ülés-
ben elnökölt. B. Gyarmatról Budapestre 17-én d. e.
11 órakor utazott vissza. A közigazgatási bizottsági
ülésen részt vettek: Alk György, Beniczky Gyula, gr.
Czebrán László (ki lábbajából már teljesen felépült)
Gr. Forgách Antal, Hanzsly László, Homzár István,
Pulasky Ágost, Reményfy József és Scitovszky János.
Sréter Alfréd ur betegsége miatt nem jelent meg az
ülésen. — Gr. Degenfeld Lajos úr f. hó 16-
és 17-én B. Gyarmaton volt.

Reviczky Gyula, az újabb nemzedék közül kiváló
fiatal író, több heti itt tartózkodás után aug. hó 17-én
Budapestre utazott.

Hymen B. Gyarmaton Baldenvégh Paula kisas-
zonyt, Baldenvégh József kedves és szép leányát aug.
hó 11-én vezette oltárhoz Heidrich László vasuti mér-
nök. — Jakabfalvy Zoltán esküvője Horváth Borbá-
lával, Horváth Gyula törvényszéki irattárnak szép
leányával aug. hó 14-én tartatott meg.

Néhai bárdányi gróf Buttler János alapítványa
folytán, a megye közönsége két ifjút van jogosítva a
magyar honvédségi Ludovika akademiában az évfolya-
mán felállítandó tényleges állománybéli tisztképző tan-
folyamra bemutatni. Ezen bemutatási jog érvényesítbe-
tése céljából, főispán úr ő méltósága rendkívüli
közgyűlés egybehívását rendelvén el, szerencsém van
a törvényhatósági bizottság összes tagjait a f. hó 24-én
d. e. 10 órakor B. Gyarmaton a megye székházában
megtartandó közgyűlésre tisztelettel meghívni. B. Gyar-
maton, 1883. évi augusztus hó 16-án. Madách Ká-
rol y, alispán.

A selmeczi tűzoltó-egylet 10 éves fennállásának
emlékünnepe a b. gyarmati tűzoltó egylet is képvisel-
tette magát, s 12 egyleti tag vett részt a selmeczi
ünnepélyeken.

A városi közgyűlésről lapunk mult számában
közölték kiegészítéssel mindenképp egy sajtóhíbat
kell helyreigazítani; ugyanis a Zichy féle nagy ven

A gyűrű most enyém másodszer, mert jogos
Hogy mint tulajdonom, rám szálljon vissza most
Sajátomul' vezzem a bűvös zálogot".
S Adorjánvárbá fel megy a kincsesel legott.

IX.

Adorjánvár miként a sírnak őjele
Sötét és haligatag, nincs henn' élet jelo,
A várnak őz ura, mint vérszajította törze;
S epedve hervad a jegyes vesztette hölgy.

De im sugar derül, rögtön, váratlanul,
A zord falak fölött hén n. p. világa gyúl,
Örömmek érzete rezg át a kobleken,
A vágyott ifjú a gyűrűvel megjelen.

"Vedd szép hölgy e gyűrűt; tied volt, vissz' adom
Magszerző mesze mór-földön neked karom,
Öreg király, s ifju herczeg bucsúszava:
"Legyen ki elnyeré övé a szép ara!"

S ki boldog. bb most szűz ifjánál? Oh van e
Oly nőv, mely e kívül szívének kellene?
Kábult gyönyörrel az ifju keblére dől.
De ifja jéghideg, s így szól kegyetlenül:

"A gyűrű nem lehet jutalmul énnekem;
Mert vér tapadt rá; két testvér ott pihen
A néma part fölött, a díjért áldozat."
S így szólva elrohan az üdvtelen lovag.

X.

Nem fogy ki gyászbul hát a vérszűz ősi vár!
S eltűnt reménynyel itt szégyen karöltve jár;
A veszteséget a nemes szív eltűri,
De a gyalázattól csak a sir mentheti.

Csak a sir vagy bosszú. Adorján sziviben
Fellángol ez vadul; hadat gyűjt, nem pihen,
Nincs éje, nem derül nyugodt nap rája, míg
Vérben nem bűti le bosszúja lángjait.

S e bosszu téged ér áldatlan gyermeke
Elporlott Kendinek; töled jön bánata;
"Veszexen ki, — így dühög, s fajzat, míg csak egy
Élő van benne;" s már robog, már ölni megy.

De sóhajt szűz Ita, s mint lankadó virág,
Melynek gyökén falánk pondró emészto rág,
Kin eloi, halnia, s könyörgve esdekel:
"Legyen a sérelem, atyám, feledve el".

Te vagy mindenható szerelm, ki ezt teszed;
Nincs áldozat a mely eléggé nagy neked;
Lokuzdve sérvedez dicso hölgy, ifjadért
Férfáldozod magad' a kedves éltőért.

S áll a nagy alku a gyermek s szülő között,
Az választ főrjet, ez a melyet csakdűtött
Lomond a bosszuról. "A sziv hiez majd üdöl,
Jó orvos az idő, bora után derül!"

XI.

Apor már vőlogény; délezzeg, nemes vitéz,
Ujján a jeggyűrű, kezében mátkakéz;
A násznak reggelo mosolygva felvirad.
Az ifju sziv repes kéj és öröm miatt.

Halvány a szép ara, de nyájas és nyugodt,
A vendégzajból a szabadba vágy; s amott,
Hol szírius ágyában moraji' az őz Duna
Mondhatlan érzelem ragadja őt oda,

Az alkony oly üde, oly illatos a lég,
Fodros palástjából szelid arccsal kilép
A fényes hold; körül szernyi kis világ
Ragyogva himezi a mennybolt sátorát.

A vendégzaj csitul; csolnakra szállanak,
Lobogni tűkürén csábítva int a hab;
Fényes nasszad sereg repül, iraml, szuban
A mély tűkör felett magas kedv árja van.

S miként a hold kívül a csillagok között,
A szép menyasszony úgy a többi hölgy fölött.
Apor boldog, s erős karjátul a lapát
Szeldelve a habot, repül a sikon át.

Suttog szerelmet és búséget a sirig,
És a szivből jövő hang elhat a szivig;
A mult emlékiról megrendült szép ara
Gyönyörrel hallgat az ifju szavaira.

S keblére hajlik uj, csodás érzés alatt,
A csolnak csak repül, s rohauva fut, szalad,
Hajh már kormánytalan, mert gyöngö kar s lapát
Örvények sodraín küzködni át magát

S a csolnak már merül; ijeszten sündolog
A forgó ár, vadul ragadva a habot,
A tölcser megnyílik, s mely imént boldogan
Hintázkék a habon, két sziv temetve van.

XII.

Mély csend uralg körül; csak, túl ott a tetőn
Kel egy hangos sohaj bús ifju kebliből;
A hold is fátylat ölt; sötét az éji bolt,
A gyásztörténet a Tündér bosszúja volt.

déglő időszere átalakításának szükségét indokolni akarunk, a város két évtized óta nagyban emelkedett forgalmával is, a beüzemelő azonban az orgalmat csinált a forgalomból. Nem akarjuk kétségbevonni ezen jó tulajdonságot sem a városnak; de bizonyos az, hogy vendéglőjük lakályossága nem áll arányban a forgalom igényével, miként azt urunknak a megyei közgyűlések, választások, táncszolgák, sorozás, ügyvédi kamarai, gazdasági egyesületi gyűlések; tiszteri preszgos vásár (stb) alkalmával tapasztalni képtelenítettünk. — De hiába, nálunk bírázik a vállalkozási szellem, az igazi gyarapodási törekvés, baladás a civilizáció minden terén. Nagyuraink, kik az ország fejlődésétől terjedelmese földbirtokait a jövőben is teljesítendő viszonszolgálatok fájában nyerték, felelő kötelességüket; nem sokat törődnek a tőlük függő közönség érdekeivel, bárha szenved mellette a saját érdekük is. Hiányzik Széchenyi István, ki szemükre lobbantatná helytelen magukviselőit, gazdálkodásuk és gondolkodásukat, azaz hogy megmondják nekik. A múlt éles érdekes határozatai voltak még, hogy a ribai malom és fűzének meggyeküldötségi megsemmisítéséhez a város saját szakértőjeül rendes mérnökön kívül még Algöyér Mihály mérnök urat bízták meg. Jól tudjuk, hogy ez ügy csúszó megoldása elválaszthatatlan összeköttetésben áll városunknak a nagyobb vízáradásoktól megmentésével. A város felévi kormánlatási jogát Közig A, Luczati S., Steiner Jakab és Himmler F. vették hasznosbérbe egyenként 107 frtért, a réteket pedig 700 frtért Svarez S. kapja meg. Elrendeltetett a Zichy vendéglő bizonyos kimondhatatlan helyiségeinek is, melyek régiól fogva a legundokabb állapotban vannak, azonnali kitiiztatására. Intették emiatt az épen jelenvolt bérő Streibinger Lipót, de ő félvállról azzal felelt: „Ott az albérlő!” Mi pedig ajánljuk a rendelet gyors végrehajtását a városbíró és rendőrtanácsos úr figyelmébe. A városbáza átalakításának munkálatát a költségelírányzat 13 százlóának leengedése mellett Kohn M. F. vállalkozó nyerte el; a munkának őszig készen kell lenni.

A zászló, mely a dalegyet alal szep 9-én fog felavatni, már elkészült, a valóban remekműnek tekinthető, melyért Benzenleithner L. és Dömök E. kisasszonyok méltán megérdemlik a díszletet. A zászlót számosan tekintik meg.

A losonczy f. gyanásium közelében gymnasiumi tanúk teljes ellátásra felvételt. Bővebb értesítést Darula Arnold, a „Kármán Társulat” művezetője ad Losonczon.

Gróf Mailáth Kálmán J., a felebaráti részvét: magasztos forrásához néhány cseppel járulni óhajtván, „Mailáth család tragédiája” című rőpiratának összes szétküldendő példányai tiszta jövedelmét a Liptó Szt. Mártoni tőrkárosultak leginségesebb jeinek engedte át.

A b. gyarmati állami elemi néplakolán az 1883 — 84. tanévi beiratások s. augusztus 27-én kezdődnek, az előadások pedig szeptember 3-án. — Felvételek vallaskülönbség nélkül 6 — 12 éves korú fi-tanulók. — Tandij 3 frt, beiratás 30 kr. Hiteles szegénységi bizonyítvánnyal ellátott szegény tanulók a tandij alul felvannak mentve (s tankönyvekkel ellátva). A külön felekezetű növendékek bitoktatását a törvényesen kijelölt órákban az illető egyházközségek s. lelkészei illetve hitelmezői vezetik.

Az álladalmi mentelepek létszámának kiegészítése céljából, a földmívelési m. kir. miniszterium a tenyésztőtől f. évi szeptember hóban országsszerio ménéket fog vásároltatni. A tenyésztők felhívának, hogy eladó hibátlan, jótetalkatú, 3 és fél évet betöltött ménéket, leírva származását, korát, szinét, nagyságát és eladási árát, még e hó folyamán a földmívelési miniszteriumnál jelentse be.

Fegyelmi ügy. Homolay Gusztáv terényi körjegyző ellen több rendbeli panasz merülvén fel, — őt az alispán — a befejezett vizgálat után állásától elmozdította. Az ezen határozat ellen Homolay által beadott felelkezés a közigazgatási bizottság fegyelmi küldöttsége előtt aug. hó 16-án tárgyalás alá vételt, s az ügy beható s késő estig benyuló felülvizsgálata után az alispáni elmozdító határozat feloldatott, s a felfüg-

gesztés napjától a visszahelyezésig számítva felelkezés elvételére és 100 frt bírságra ítéltetett. — Sajnálatos értesültünk, hogy a p. z. s. J. Márton, egyike legkiválóbb szolgabírátnak, aki Homolay ellen a vizgálatot vezette, ezen határozat folyásá leköszent. Ezen lekösznést mi általában korrektnek nem tartjuk, mert bár Homolay egy is érzékenyen meg lett érintve, s ez elég satifetó, hogy a vizgálat szolgabírátnak a leghelyesebb intézkedés lenne a fűspánus az, ha ezen lemondást el nem fogadná.

A felvidéki magyar közművelődési egyeslet ideiglenes elnöksége részéről ezévi március hóban kibocsátott 1600 taggyűjtő is körül eddig 400 érkezett vissza. Minthogy ezen ívek számozva vannak, emélfogva újlág felkérjük az igen tisztelt ívtartó urakat, hogy a múlt május hó 1-re visszavárt íveket habár drócsa is, a kellő beszámolás tekintetéből már most baladéktalanul visszaküldeni sziveskedjenek. Ezen kérelmünket azért is tartjuk szükségesnek ismételní, hogy az ideiglenes elnökség az alakuló közgyűlés összehívására íránt a szervezkedő gyűléstől nyert utasításnak eleget tessen, és a közgyűlést a mezsei munkák közeledő bevégeése után azonnal egybehívhasza. (A f. magyarországi Nemzetőr szerkesztősége)

A közigazgatási bizottsági üléséről szóló tudósítások, — az alispáni jelentés, — a szecsenyvidéki gazdasági egyesletnek július 29-én tartott üléséről szóló tudósítások — s a szinészetről szóló jelentésünk térbiány miatt jelen számunkból kimaradtak, s jövő számunkban adjuk.

Egy 16 évet még be nem töltött 4—6 gysm. osztályt végzett ifjú, gyakornokul felvétetik kedvező feltételek mellett a „Magyar Koronához” címzett gyógyszerárban B. Gyarmaton.

Özv. Lang Hummer Franciska asszony, volt nőnevelő intézet tulajdonosnő, a jövő iskolai tanóvre elfogad leány növendékeket teljes ellátásra, s vállalkozik arra is, hogy a leány növendékeket kézimunkára tanítani fogja. Ajánljuk a szülők figyelmébe.

Felelős szerkesztő:

Horváth Danó.

3700—83. sz.

ÁRVERÉS

A felügyeletem alatt levő b. gyarmati kir. törv. fogháznál az elítélt rabok és vizgálati foglyok 1884. évi élelmezési biztosítása tárgyában, a b. gyarmati kir. ügyészség hivatalos helyiségeiben folyó évi sept. hó 17-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árlejtés fog tartatni, miről a vállalkozási óhajtok azzal értesítettek, hogy az állagorablétaszám 250—300 egyén közt változik, és hogy a leteendő bánapénz 500 frt o. é.

Az árlejtés alapját képező vállalati feltételek a kir. ügyészség hivatalos helyiségében naponként megtekinthetők.

Az 500 frt bánapénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok csak az árlejtésre kitűzött óráig szinét B. Gyarmaton a kir. ügyészség hivatalos helyiségében fogadtatnak el. — Kelt B. Gyarmaton, 1883 aug. 5-én.

A kir. ügyész helyett:

Kacs Kovics Jenő,
kir. alügyész.

3—2

Kiadó lakás!

Alólírtól B. Gyarmaton szűgyi-utca 598 sz. alatt f. évi október 1-től 3 vagy 4 szobából álló lakás a bozzátartozékkal, úgyszintén 2 hónapos szoba bérbe adandó. — Utóbbiból egy szoba már jelenleg is kiadandó (3—3) Karlik János.

Hirdetmény.

B. Gyarmaton, az 1-ös szám alatti volt póstaházban, a kővári uton, két szobából és konyhából álló lakás együtt vagy külön minden órában kiadó, esetleg a ház, valamint a Máronhegy alatt egy jó karban levő pince, szabadkezből eladó Ezek iránti értesítések a házban nyerhetők. 1—1

Breitschvert János

Hirdetmény.

A patvarczi közbirtokossági 3 járatú malom 40 hold szántó föld és réttel 1883 szeptember hó 29-étől kezdődő 6 évre 1883. évi szeptember hó 7-én B. Gyarmaton a Balassa vendéglő 8-ik számú szobájában reggeli 9 órakor tartandó nyilvános árverésen hasznosbérbe adatik.

Kikiáltásiár 620 frt. Leleendő bérletbér, mely egyszersmind a bérbevevő ovadékaul a tulajdonosknál visszamaradand, 300 ft. A bővebb feltételek addig is Patvarczon az uradalmi kasszárnál, Vilken az uradalmi tisztartóknál és Vadkerten Nagy Sándor birtokosnál megtudhatók. 3—1

A patvarczi malom közbirtokossága

Egy jó házból való ún. tanulónak felvétetik
FELEDI HENRIK kereskedésében
Balassa-Gyarmaton.
(3—1)

GUTJAHR és MÜLLER

BUDAPESTEN.

Első budapesti Trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár

a Margithid közelében, ajánlják azolid szerkezetű s javított gyártmányukat mint:

Trieurók gazdaság számára:

Járgány-Cséplőgépek
Szecelő rosták
Kukorka moraszók
Szecakvágók
Borsajtók.

Különlegességek malomok számára:

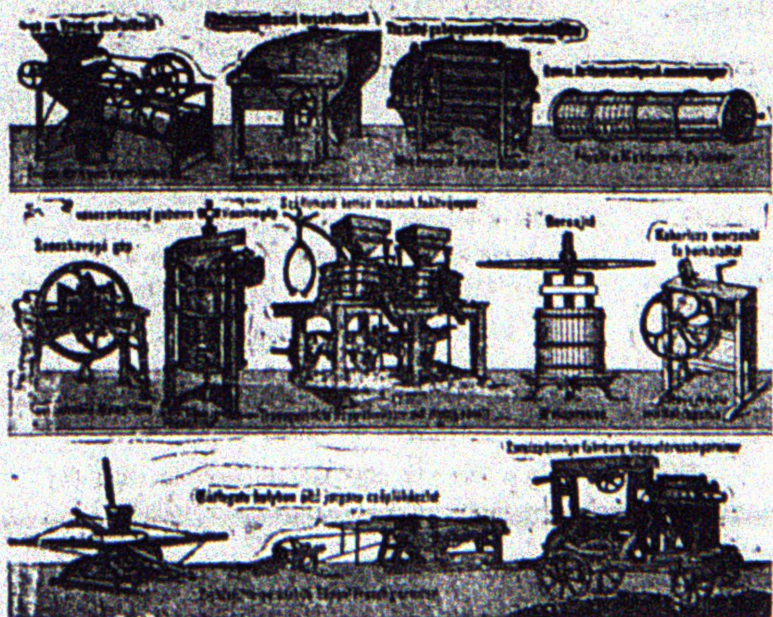
Duplamalombok.
Malom trieurhenger.
Gabona osztályozó hengerek.
Koptatógépek.
Dara választógépek.
Tararók.
Detacheurók.

Malom alkatrészek:

Transmissiók.
Szikkercek.

Rostalemez k:

Cséplőgéprosták
Lisztahenger sziták.
Koptató-lemeszek.
Rámpoly lemezsek stb.

Gyári raktár és eladási hely B.-Gyarmaton

ANINGER TESTVÉREK vaskereskedésében.

Árjegyzékek kidevatra ingyen és bérmentve.

25—9

6—10

KRONDORFI
Savanyú-Kút
STEFANIA
Koronaherczagnó
forrás.

Triest, 1862
arany érem.

Szénsavdús természetes égv, asztali víz, hathatósan bizonyult a légcső szűkek és gromor bántalmául. Kárvallalat Kahl társas Krondorfból Carlsbad mellett Füraktár B.-Gyarmaton Omazta és Bachár uraknál.